

ที่ นร ๐๕๐๓/ ๕๑๗๑

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๕๑ เมษายน ๒๕๕๖

เรื่อง การออกเลขที่บ้านชั่วคราวให้กับผู้บุกรุกในเขตที่ดินของการรถไฟแห่งประเทศไทย

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

- อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๑๐.๑/๑๕๖๙๖
ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๕
๒. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/๑๕๑๗๐
ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ที่ นร ๑๔๐๘/๒๑๗๓
ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๕

ตามที่เสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่อง การออกเลขที่บ้านชั่วคราวให้กับผู้บุกรุกในเขตที่ดินของการรถไฟแห่งประเทศไทย ไปเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี นั้น

คณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐได้พิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว มาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

ในคราวประชุมคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๖
เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๕ ได้พิจารณาแล้ว มีประเด็นอภิปรายและมติ ดังนี้
ประเด็นอภิปราย

๑. พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๔ กำหนดให้ทุกบ้านมีเลขประจำบ้านและมาตรา ๓๖ กำหนดให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นจัดทำทะเบียนบ้านไว้ทุกบ้าน นายทะเบียนจึงมีหน้าที่ต้องออกทะเบียนบ้านให้แก่บ้านทุกบ้านที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย ไม่ว่าเจ้าของบ้านจะมีสิทธิในที่ดินอันเป็นที่ตั้งของบ้านหรือไม่ ทำให้มีการออก

/ทะเบียนบ้าน . . .

ทะเบียนบ้านชั่วคราวให้กับบ้านที่มีการปลูกสร้างขึ้นโดยบุกรุกที่ดินของรัฐ แต่การออกทะเบียนบ้านก็มีสาเหตุโดยตรงที่ทำให้เกิดการบุกรุกที่ดินของรัฐ การบุกรุกที่ดินเกิดจากหลายสาเหตุ ประกอบกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและหน่วยงานของรัฐปล่อยปละละเลยมาเป็นเวลานาน ไม่ดำเนินการตามกฎหมายทำให้มีการบุกรุกที่ดินของรัฐเพิ่มมากขึ้น สมควรที่รัฐจะต้องเข้ามาดำเนินการแก้ไขปัญหานี้อย่างจริงจังมากกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้

๒. ข้อสังเกตของเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอมาเพื่อแก้ไขปัญหการบุกรุกที่ดินของรัฐ โดยให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบสาธารณูปโภคพิจารณาถือปฏิบัติต่อทะเบียนบ้านชั่วคราวให้แตกต่างจากทะเบียนบ้านธรรมดา ซึ่งในข้อเท็จจริงหน่วยงานของรัฐในด้านสาธารณูปโภคก็ได้ปฏิบัติกับผู้ได้ทะเบียนบ้านชั่วคราวแตกต่างกับผู้ได้ทะเบียนบ้านธรรมดาอยู่แล้ว หากจะดำเนินการเคร่งครัดถึงกับไม่ให้บริการเลยก็จะทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนเพราะปัจจุบันมีประชาชนและหน่วยงานของรัฐบางหน่วยก็มีที่ตั้งอยู่ในที่ดินของรัฐโดยไม่ได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมายเช่นเดียวกัน และอาจเกิดปัญหาหลักล้านกับคนต่างด้าวที่อพยพมายังได้สิทธิตามกฎหมายและความช่วยเหลือจากรัฐดีกว่าคนไทย ประกอบกับเห็นว่าการไม่ออกเลขที่บ้านและทะเบียนบ้านชั่วคราวจะต้องแก้ไขกฎหมายที่มีอยู่เมื่อนำเสนอรัฐสภาจะมีความยุ่งยากในการอธิบายมากและเห็นว่าจะไม่ทำให้การบุกรุกที่ดินของรัฐน้อยลงได้ เพราะการไม่ได้รับความสะดวกในการรับบริการสาธารณูปโภคนั้น ผู้บุกรุกที่ดินอาจใช้วิธีอื่นเพื่อให้ได้มาซึ่งสาธารณูปโภคได้ อาทิเช่น ขอใช้จากบ้านข้างเคียงหรืออาจมีการบุกรุกในที่ดินอื่นที่ดีกว่าต่อไป

๓. การปฏิบัติตามแนวทางของคณะกรรมการแก้ไขปัญหการบุกรุกที่ดินของรัฐ (กบร.) ที่ให้แก้ไขเพิ่มเติมระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนบ้าน โดยห้ามมิให้นายทะเบียนออกทะเบียนบ้านชั่วคราวให้แก่บ้านที่ปลูกสร้างในที่ดินของรัฐทุกประเภท โดยไม่มีหลักฐานการเป็นเจ้าของที่ดินหรือหนังสือแสดงการยอมรับจากเจ้าของที่ดินที่แท้จริงมาแสดงนั้น ไม่อาจกระทำได้เพราะไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และอาจทำให้เกิดผลกระทบหลายประการตามมา ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการปกครองและทางด้านการเมือง นอกจากนี้ อาจทำให้เกิดปัญหามวลชน และปัญหาสิทธิมนุษยชน ฯลฯ ได้อีก แต่อย่างไรก็ดีปัจจุบันเมื่อราษฎรได้รับทะเบียนบ้านชั่วคราวไปแล้วมักจะมีการนำไปหรือร้องขอใช้สิทธิต่าง ๆ ของทางราชการ โดยอ้างว่าได้รับรองการมีสิทธิโดยหลักฐานทะเบียนราษฎรแล้ว อีกทั้งยังนำไปอ้างสิทธิอื่น ๆ อีกตามมา ดังนั้นจึงสมควรให้กระทรวงมหาดไทย โดยสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง จะพิจารณาเพิ่มเติม

/ข้อความ . . .

ข้อความในแบบพิมพ์ทะเบียนบ้านชั่วคราวให้ชัดเจนว่า เป็นการออกให้เพื่อประโยชน์ในทางทะเบียนราษฎรเท่านั้นไม่ก่อให้เกิดสิทธิใด ๆ ทั้งสิ้น

มติคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. ให้กระทรวงมหาดไทย (สำนักทะเบียนกลาง) รับไปดำเนินการเพิ่มเติมข้อความในแบบพิมพ์ทะเบียนบ้านชั่วคราวเพื่อให้มีความหมายทำนองว่า ทะเบียนบ้านชั่วคราว “เป็นเอกสารเพื่อตรวจสอบทางทะเบียนเท่านั้น ไม่ก่อให้เกิดสิทธิใด ๆ ในที่ดิน” เพื่อให้ผู้ได้รับทะเบียนบ้านชั่วคราวเข้าใจถึงสิทธิและฐานะของตนเอง ตลอดจนหน่วยงานของรัฐที่จะให้บริการจะได้พิจารณาใช้ดุลยพินิจให้เหมาะสมต่อไป

๒. ให้ กพร. รับไปพิจารณากำหนดมาตรการให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตรวจสอบและวางมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐต่อไป

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๖ ลงมติว่า

๑. อนุมัติและให้ดำเนินการต่อไปได้ตามมติคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสนอ
คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๖ ทั้ง ๒ ข้อ

๒. คณะรัฐมนตรีเห็นว่า

๒.๑ การป้องกันและแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ถือเป็นหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐที่มีที่ดินอยู่ในความครอบครอง จะต้องหมั่นตรวจสอบดูแลที่ดินของตนเองอยู่เสมอ ตลอดจนดำเนินการใด ๆ ตามอำนาจหน้าที่ เพื่อมิให้เกิดปัญหาการบุกรุกที่ดินดังกล่าวขึ้น

๒.๒ เพื่อเป็นการช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐอีกทางหนึ่ง ให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีหน้าที่ในการให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ประชาชนที่มีผลกระทบหรือเกี่ยวข้องกับที่ดิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริการด้านสาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น น้ำประปา ไฟฟ้า เป็นต้น ถือเป็นหลักปฏิบัติโดยเคร่งครัดว่า กรณีประชาชนผู้ได้รับทะเบียนบ้านชั่วคราวมาขออนุญาตใช้บริการต่าง ๆ ดังกล่าว จะอนุญาตได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษร

/จาก ...

จากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐที่ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่บ้านในทะเลเบียนบ้าน
ชั่วคราวนั้น ๆ ตั้งอยู่ โดยให้ถือปฏิบัติตั้งแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมตินี้เป็นต้นไป

จึงเรียนยืนยันมา เพื่อโปรดดำเนินการให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีในส่วนที่เกี่ยวข้อง
ต่อไป และขอได้โปรดแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดทราบ และถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายบวรศักดิ์ อุวรรณโณ)

ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี รักษาการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักนิติธรรม

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๖- ๗

๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๕

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘

(D081/C/ส)

๓๐๐ ๑๓

รอง เลขา... ๑ ๘ ๒๕๖, 2546
ผอ...
ผช.ผอ... ๑-๑ ๑๙๔๖
หน.ศ...
หน.ง... ๑/๘, ๑, ๑๘
ร.ท... ๑, ๑๖
จนท.กม.พ.ท. ๑๖, ๑๖, ๑๖